

Mgr Ewa Kubas

Promotor: prof. dr hab. Elżbieta Ura

Promotor pomocniczy: dr Konrad Kędziński

ADMINISTRACYJNOPRAWNE ASPEKTY PROWADZENIA ZBIÓREK PUBLICZNYCH

- streszczenie pracy doktorskiej

Organizacja i prowadzenie zbiorów publicznych to jeden z filarów społeczeństwa obywatelskiego, którego członkowie są uprawnieni do zrzeszania się i realizowania zadań publicznych w ramach poszczególnych organizacji. Ofiarność publiczna ma bardzo długą historię. Znana była już w czasach starożytnych, a jej rozkwit nastąpił w okresie średniowiecza wraz z ekspansją wiary chrześcijańskiej. Obecnie organizację i prowadzenie zbiorów publicznych reguluje ustawa z dnia 14 marca 2014 r. o zasadach prowadzenia zbiorów publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 756 ze zm.), zgodnie z którą pod pojęciem zbiórki publicznej należy rozumieć zbieranie ofiar w gotówce lub w naturze w miejscu publicznym na określony, zgodny z prawem cel pozostający w sferze zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 688 ze zm.), oraz na cele religijne.

Pomimo wprowadzenia definicji legalnej zbiórki publicznej nadal istnieją problemy związane z praktycznym stosowaniem ustawy. Dlatego w pracy postawiona została hipoteza: czy zbiórki publiczne są nieodłącznym elementem społeczeństwa obywatelskiego i wywołują w społeczeństwie solidaryzm, a także gotowość do uczestniczenia w realizacji wielu celów publicznych i religijnych. Ponadto, przy takiej hipotezie, podjęto próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy zbiórki prowadzone przez Internet, które w ocenie społeczeństwa są uważane za zbiórki publiczne, a w świetle przepisów prawnych takimi nie są, wymagają odrębnego uregulowania ustawowego, czy może powinny być uznane za zbiórki publiczne a może pozostawione jako prywatne, jak dotychczas.

Udzielenie odpowiedzi na te pytania stało się możliwe dzięki zastosowaniu metodologii i aparatury pojęciowej z zakresu prawa administracyjnego. Sięgnięto również, w niezbędnym zakresie, do instytucji z zakresu teorii prawa, prawa konstytucyjnego oraz prawa wykroczeń.

W pierwszym rozdziale pracy przedstawiona została geneza zbiórek publicznych, co pozwoliło na ukazanie historycznego rozwoju ofiarności publicznej oraz regulacji prawnych dotyczących tego zagadnienia. Wskazano również w jaki sposób publiczne zbieranie ofiar zostało uregulowane w przepisach prawa międzynarodowego, europejskiego, a także w przepisach krajowych przykładowych państw.

Podstawowe czynniki determinujące legalność zbiórki publicznej stanowią treść rozdziału drugiego. Dotyczą miejsca prowadzenia zbiórki publicznej oraz jej celu, który nie może być przypadkowy i musi się mieścić w sferze zadań publicznych, albo być celem religijnym.

W kolejnym rozdziale skupiona została uwaga na podmiotach uprawnionych do organizowania zbiórek publicznych, wskazując jakiego typu zbiórki mogą być prowadzone przez poszczególne podmioty.

Duże znaczenie w procesie organizacji i prowadzenia zbiórek publicznych mają zasady działania, które wynikają nie tylko z przepisów prawa materialnego, ale również z norm konstytucyjnych, jako ogólne zasady ustrojowe. Tym zagadnieniom poświęcony został czwarty rozdział pracy.

W ostatnim rozdziale przedstawione zostały prawne formy działania stosowane w procesie legalizacji i prowadzenia zbiórek publicznych. Wnioski i postulaty, stanowiące konsekwencję przeprowadzonych badań, zawarte są w zakończeniu pracy.

Analiza administracyjnoprawna aspektów związanych z organizowaniem i prowadzeniem zbiórek publicznych pozwoliła na stwierdzenie, że wyrażona na wstępie hipoteza została zweryfikowana pozytywnie. Badania wykazały bowiem, że publiczne zbieranie ofiar na określony cel publiczny albo religijny wyzwała w społeczeństwie poczucie solidaryzmu i chęć udzielania pomocy innym. Ponadto uznano, że zbiórki prowadzone przez Internet powinny zostać objęte reżimem ustawowym, ponieważ wpłaty dokonywane w formie bezgotówkowej stanowią, na chwilę obecną, własność organizatora, który nie ma prawnego obowiązku przekazania zebranej kwoty na deklarowany cel.